

Spauda ir informacija

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas
PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 66/21
2021 m. balandžio 20 d., Liuksemburgas

Sprendimas byloje C-896/19
Repubblika / Il-Prim Ministru

Valstybės narės nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis Ministrui Pirmininkui suteikiami įgaliojimai priimti sprendimus teisėjų skyrimo procedūroje, kartu numatant, kad šioje procedūroje dalyvauja nepriklausoma institucija, atsakinga už kandidatų įvertinimą ir nuomonės teikimą, neprieštarauja Sąjungos teisei

Repubblika yra asociacija, kurios tikslas – skatinti teisingumo ir teisinės valstybės apsaugą Maltoje. 2019 m. balandžio mėn. paskyrus naujus teisėjus, ji pareiškė *actio popularis Prim'Awla tal-Qorti Ċivili – Ġurisdizzjoni Kostituzzjonali* (Civilinių bylų teismo pirmoji kolegija, įgyvendinanti konstitucinę jurisdikciją, Malta), siekdama, be kita ko, užginčyti Konstitucijoje¹ numatytą Maltos teisėjų skyrimo tvarką. Atitinkamomis konstitucinėmis nuostatomis, kurios nebuvo pakeistos nuo jų priėmimo 1964 m. iki 2016 m. Konstitucijos reformos, *Il-Prim Ministru* (Ministras Pirmininkas, Malta) suteikiami įgaliojimai pateikti Respublikos Prezidentui kandidato eiti tokias pareigas pasiūlymą. Taigi praktiškai Ministras Pirmininkas turi įgaliojimus priimti sprendimus skiriant Maltos teisėjus, o tai, *Repubblika* teigimu, kelia abejonių dėl tokių teisėjų nepriklausomumo. Vis dėlto kandidatai turi atitikti tam tikras sąlygas, kurios taip pat numatytos Konstitucijoje, o po 2016 m. reformos buvo įsteigtas Teisėjų skyrimo komitetas, kuriam pavesta įvertinti kandidatus ir teikti nuomonę Ministrui Pirmininkui.

Šiomis aplinkybėmis teismas, kuriame pareikštas ieškinys, nusprendė kreiptis į Teisingumo Teismą su klausimu dėl Maltos teisėjų skyrimo sistemos atitikties Sąjungos teisei, būtent ESS 19 straipsnio 1 dalies antrai pastraipai ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsniui. Primintina, kad ESS 19 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje valstybės narės įpareigojamos numatyti teisių gynimo priemonės, būtinas veiksmingai teisminei apsaugai Sąjungos teisei priklausančiose srityse užtikrinti, o Chartijos 47 straipsnyje kiekvienam teisės subjektui, kuris konkrečiu atveju remiasi iš Sąjungos teisės kylančia teise, įtvirtinta teisė į veiksmingą teisminę apsaugą.

Teisingumo Teismo didžioji kolegija nusprendė, kad **Sąjungos teisė nedraudžia tokių nacionalinių konstitucinių nuostatų, kaip antai Maltos teisės nuostatų dėl teisėjų skyrimo.** Nepanašu, kad šios nuostatos gali lemti tai, kad paskirti teisėjai nekeltų nepriklausomumo ir nešališkumo įspūdžio, o tai galėtų pakenkti pasitikėjimui, kurį demokratinėje visuomenėje ir teisinėje valstybėje teismai turi kelti teisės subjektams.

Teisingumo Teismo vertinimas

Visų pirma, Teisingumo Teismas nusprendė, kad **ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa taikytina šioje byloje**, nes ieškiniu siekiama užginčyti nacionalinės teisės nuostatų, reglamentuojančių teisėjų, turinčių priimti sprendimus dėl Sąjungos teisės taikymo ar aiškinimo klausimų, skyrimo tvarką, atitiktį Sąjungos teisei; teigiama, kad šios nuostatos gali daryti poveikį teisėjų nepriklausomumui. **Dėl Chartijos 47 straipsnio** Teisingumo Teismas nurodė, kad, nors jis

¹ Maltos Konstitucijos 96, 96A ir 100 straipsniai.

per se netaikytinas², nes *Repubblika* nesiremia iš Sąjungos teisės kylančia subjektyvia teise, į jį vis dėlto reikia atsižvelgti aiškinant ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą.

Antra, Teisingumo Teismas nusprendė, kad ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa nedraudžia nacionalinės teisės nuostatų, kuriomis Ministrui Pirmininkui suteikiami įgaliojimai priimti sprendimus teisėjų skyrimo procedūroje, kartu numatant, kad šioje procedūroje dalyvauja nepriklausoma institucija, atsakinga, be kita ko, už kandidatų į teisėjo pareigas įvertinimą ir nuomonės teikimą šiam Ministrui Pirmininkui.

Darydamas šią išvadą Teisingumo Teismas visų pirma bendrai pabrėžė, kad tarp veiksmingos teisminės apsaugos reikalavimų, kuriuos turi atitikti nacionaliniai teismai, galintys priimti sprendimą dėl Sąjungos teisės taikymo ar aiškinimo, teisėjų nepriklausomumas įvairiais aspektais yra nepaprastai svarbus, be kita ko, Sąjungos teisės sistemai. Iš tiesų jis yra būtinas tam, kad tinkamai veiktų SESV 267 straipsnyje numatytas prašymo priimti prejudicinį sprendimą mechanizmas, kurį gali inicijuoti tik nepriklausoma institucija. Be to, jis yra Chartijos 47 straipsnyje numatytos pagrindinės teisės į veiksmingą teisminę apsaugą ir teisingą bylos nagrinėjimą pagrindas.

Toliau Teisingumo Teismas priminė savo naujausią jurisprudenciją³, kurioje patikslino teisėjų nepriklausomumo ir nešališkumo garantijas, reikalaujamas pagal Sąjungos teisę. Šios garantijos, be kita ko, suponuoja egzistavimą teisės normų, leidžiančių išvengti bet kokių teisės subjektų pagrįstų abejonių dėl to, ar paskirtiems teisėjams po jų paskyrimo nedaro įtakos išorės veiksniai, visų pirma dėl įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžios tiesioginės ir netiesioginės įtakos jiems, ir dėl jų neutralumo, kai susikerta interesai.

Galiausiai Teisingumo Teismas pabrėžė, kad pagal ESS 49 straipsnį Sąjunga jungia valstybes, laisvai ir savanoriškai pripažįstančias ESS 2 straipsnyje nurodytas bendras vertybes, kaip antai teisingumą, gerbiama šias vertybes ir įsipareigojusias jas skatinti. Taigi valstybė narė negali pakeisti savo teisės aktų, ypač susijusių su teisingumo vykdymo sistemos organizavimu, taip, kad sumažintų teisingumo vertybės, kuri įtvirtinta, be kita ko, ESS 19 straipsnyje, apsaugą. Šiuo tikslu valstybės narės privalo nepriimti teisės normų, kurios galėtų pakenkti teisėjų nepriklausomumui.

Tai patikslinęs Teisingumo Teismas nusprendė, kad, pirma, 2016 m. įsteigus Teisėjų skyrimo komitetą, atvirkščiai, buvo sustiprinta Maltos teisėjų nepriklausomumo garantija, palyginti su padėtimi, kuri buvo susiklosčiusi dėl Maltos stojimo į Europos Sąjungą metu galiojusią konstitucinių nuostatų. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nurodė, kad iš principo tokios institucijos dalyvavimas gali prisidėti prie objektyvumo teisėjų skyrimo procedūroje užtikrinimo, apribojant Ministro Pirmininko diskreciją šioje srityje, su sąlyga, kad ši institucija pati yra pakankamai nepriklausoma. Šiuo atveju Teisingumo Teismas konstatavo, kad egzistuoja tam tikros teisės normos, kurios, atrodo, užtikrina šį nepriklausomumą.

Antra, Teisingumo Teismas pažymėjo, kad, nors Ministras Pirmininkas turi tam tikrų įgaliojimų skiriant teisėjus, šių įgaliojimų įgyvendinimą riboja Konstitucijoje numatyti profesinės patirties reikalavimai, kuriuos kandidatai eiti teisėjo pareigas turi atitikti. Be to, nors Ministras Pirmininkas gali nuspręsti pateikti Respublikos Prezidentui kandidatūrą, kurios nepasiūlė Teisėjų skyrimo komitetas, vis dėlto tokiu atveju jis turi pranešti apie savo motyvus, visų pirma įstatymų leidžiamajai valdžiai. Teisingumo Teismo teigimu, jeigu jis naudojasi šiais įgaliojimais tik išimtiniais atvejais ir griežtai bei veiksmingai laikosi pareigos motyvuoti, jo įgaliojimai negali sukelti pagrįstų abejonių dėl pasirinktų kandidatų nepriklausomumo.

PASTABA: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu

---

² Pagal Chartijos 51 straipsnio 1 dalį.

³ Žr. 2019 m. lapkričio 19 d. Sprendimą *A. K. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo Drausmės bylą kolegijos nepriklausomumas)*, C-585/18, C-624/18 ir C-625/18 (taip pat žr. [Pranešimą spaudai Nr. 145/19](#)) ir 2021 m. kovo 2 d. Sprendimą *A.B. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo teisėjų skyrimas – skundas)*, C-824/18 (taip pat žr. [Pranešimą spaudai Nr. 31/21](#)).

šià bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Nuotraukas iš sprendimo paskelbimo posėdžio galima rasti „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106